

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจโลกและเทคโนโลยี มีผลให้ประเทศไทยต้องเร่งรัดพัฒนาประเทศให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว รัฐมีนโยบายขับเคลื่อนประเทศและสังคมไทยสู่ระบบเศรษฐกิจใหม่ คือ ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน การเตรียมความพร้อมกำลังคนเพื่อเผชิญกับระบบเศรษฐกิจใหม่ที่มีลักษณะโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพและเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพเป็นเรื่องสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่ง การผลิตกำลังคนให้มีฐานความรู้ในวิชาชีพเพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาของประเทศไทยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์จึงเป็นหัวใจสำคัญ (กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน, 2549, หน้า 1) และนโยบายของรัฐบาลอีกประการหนึ่งคือต้องการให้นักเรียนที่จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรียนต่อในสายอาชีพเพิ่มขึ้น โดยคาดหวังให้มีสัดส่วน 50 : 50 เมื่อเปรียบเทียบกับสายสามัญ (การอาชีวศึกษา, 2549ก, หน้า 1) ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (การอาชีวศึกษา, 2549ข, หน้า 1) จึงได้กำหนดนโยบายในการผลักดันให้สถานศึกษาดำเนินงานจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการเพิ่มกำลังคนของประเทศที่มีสมรรถนะวิชาชีพตรงตามความต้องการแรงงานและสถานประกอบการในอุตสาหกรรมไว้หลายประการ โดยสังเขป คือ การปฏิรูปการเรียนการสอน ที่ต้องหาวิธีการใหม่ๆ ในการจัดห้องเรียน ห้องปฏิบัติให้ทันสมัย โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้ห้องปฏิบัติการในชุมชน การเรียนจากการปฏิบัติจริงเป็นโครงการ เป็นชิ้นงานที่เป็นรูปธรรม ตลอดจนการวิเคราะห์วิจัยประยุกต์และสร้างนวัตกรรมใหม่ ซึ่งในการจัดอาชีวศึกษาจะต้องมีการพัฒนาทั้งรูปแบบและวิธีการจัดให้ทันสมัย สอดคล้องตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังที่วีระศักดิ์ วงษ์สมบัติ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กอศ.) (2549, หน้า 24) กล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กอศ.) มีนโยบายการรับนักศึกษาโดยเด็กอยากเรียนสาขาวิชาชีพอะไรต้องได้เรียน หมายความว่าใครอยากเรียนช่างยนต์ก็ต้องได้เรียน ใครอยากเรียนช่างอิเล็กทรอนิกส์ก็ต้องได้เรียน เพราะประเทศยังต้องการกำลังคนด้านฝีมืออีกมาก ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พุทธศักราช 2542 มาตรา 24 (1) ที่ระบุว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542, หน้า 13)

ด้วยวิสัยทัศน์ของรัฐที่เชื่อมั่นในนโยบายการศึกษาในการสร้างคนสร้างงานเพื่อช่วยกอบกู้วิกฤตเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เป็นการสร้างชาติให้มั่นคงได้อย่างยั่งยืน เชื่อมั่นในนโยบายการศึกษาในการสร้างชาติ ปรับโครงสร้างและระบบการศึกษา ยึดหลักการบริหารจัดการที่เน้นคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเสมอภาค ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และเชื่อมั่นในนโยบายการศึกษาเพื่อสร้างคน บูรณาการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในการปฏิรูปการเรียนรู้ และเชื่อมั่นในนโยบายการศึกษาเพื่อสร้างงาน สร้างเยาวชนให้มีความรู้คู่กับการทำงาน กระทรวงศึกษาธิการโดยอาศัยอำนาจตามความในบทเฉพาะกาล มาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 จึงเห็นสมควรกำหนดให้มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยยึดหลักความมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ กล่าวคือเป็นหลักสูตรแกนกลางที่มีโครงสร้างหลักสูตรยืดหยุ่น กำหนดจุดหมาย ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในภาพรวม 12 ปี สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นช่วงชั้นละ 3 ปี จัดเฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาจัดทำสาระในรายละเอียดเป็นรายปีหรือรายภาคให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณสมบัติอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ รวมถึงจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมายด้วย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2549, หน้า 1)

การเรียนรู้ในช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ เป็นการเรียนที่มุ่งพัฒนาความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน สถานศึกษานอกจากจะทบทวนการเรียนรู้ในกลุ่มสาระต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่กำหนดไว้ จะต้องจัดการเรียนแบบบูรณาการเป็นโครงงานมากขึ้น เป็นการเริ่มทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจการศึกษาสู่โลกของการทำงานตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม นวัตกรรมด้านการสอน และประสบการณ์ในการทำงานด้านต่าง ๆ และควรจัดรายวิชาหรือโครงงานที่สนองความถนัด ความสนใจของผู้เรียนเพิ่มขึ้นด้วย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2549, หน้า 1) ซึ่ง รุ่ง แก้วแดง (2549, หน้า 1) กล่าวว่า ระบบการศึกษาไทยสำหรับอนาคต หากจะจัดการศึกษาให้

คุณภาพสูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งสถาบันการศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียน ผู้ปกครอง และ ชุมชน ซึ่งเป็นผู้รับบริการ ต้องมองว่าผู้เรียน พ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชน คือลูกค้าที่มารับบริการการศึกษาและคำปรึกษาแนะนำ ฝ่ายจัดการศึกษาต้องให้บริการการศึกษาที่ดีที่สุดแก่ลูกค้า การจัดการศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้ลูกค้ามีทางเลือกมากขึ้น ต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน จะต้องมีการสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนอยู่เสมอ สอดคล้องกับวิสุทธิ จิราธิชุด รองประธานกลุ่มเหล็ก และรองประธานคณะกรรมการบริหารสถาบันเสริมสร้างขีดความสามารถมนุษย์ (2548, หน้า 3) ที่กล่าวในงานประชุมวิชาการ กิ่งทศวรรษการประเมินคุณภาพภายนอก หัวข้อเรื่อง มองสะท้อนคุณภาพอาชีวศึกษา เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2548 ว่า สถานศึกษาคือการพัฒนาบุคลากรตั้งแต่ผู้บริหาร ครูอาจารย์ ครูฝึกที่อาจจะอยู่ในสถานประกอบการ ตลอดจนตัวของเด็กนักเรียนเอง การจัดการในมิติของสถานศึกษาคือเรื่องของการจัดการหลักสูตรการเรียนการสอน ทำได้เหมาะสมกับท้องถิ่น เหมาะกับความต้องการของบุคลากรในท้องถิ่นหรือไม่

โรงเรียนแม่แตง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ได้จัดการศึกษาและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องตามหลักการของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ครบทุกสาระการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นสาระที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาชีพและเทคโนโลยี มีทักษะการทำงานและแก้ปัญหา แต่ในการเรียนการสอนวิชาชีพที่ผ่านมานั้นการเปิดสอนในรายวิชาชีพได้เน้นความพร้อมและความต้องการของครู ทำให้นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการกำหนดวิชาเรียนน้อย เป็นเหตุให้นักเรียนได้เรียนวิชาชีพที่ไม่ตรงกับความต้องการหรือความถนัดของตนเอง ซึ่งมีผลต่อความตั้งใจเรียนและการปฏิบัติงานตลอดทั้งการตัดสินใจเรียนต่อสายอาชีพในระดับที่สูงขึ้น

ผู้ศึกษาในฐานะเป็นครูสอนในกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการเรียนวิชาชีพของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู เพื่อนำผลการศึกษาและข้อสรุปเสนอฝ่ายบริหารร่วมกันพิจารณาเปิดสอนรายวิชาชีพที่ตรงกับความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และครู ในปีการศึกษาถัดไป ทั้งในระดับช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง ซึ่งโปรเซอร์และคิกเลย์ (อ้างใน มนัญ สุติศา, 2548, หน้า 55) ได้กล่าวไว้ในทฤษฎีอาชีวศึกษาว่า การอาชีวศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อเราจัดให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความสามารถและความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา (สอศ.) ว่า “ใครอยากเรียนวิชาชีพอะไรต้องได้เรียน”

อันจะส่งผลต่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล นอกจากนั้นยังใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการเปิดสอนวิชาชีพเพื่อรองรับการจัดการศึกษาทางด้านอาชีพให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้ปกครอง ครู และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จะเข้าสู่วิชาชีพหรือนำไปประกอบอาชีพสำหรับนักเรียนบางคนที่ไม่ได้มีโอกาสเรียนต่อ ซึ่งจะมีผลทำให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพและทำงานอย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความต้องการที่จะเรียนวิชาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่แตง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่แตง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1. ด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนแม่แตง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 6 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 242 คน ผู้ปกครอง จำนวน 242 คน และครู จำนวน 61 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 545 คน

2. ด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการที่จะเรียนวิชาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในด้านวิชาชีพที่ต้องการเรียน เนื้อหาวิชา สภาพแวดล้อมในการเรียน คุณลักษณะของครูผู้สอน และคำแนะนำปรึกษาปัญหาส่วนตัวและด้านความช่วยเหลือจากโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความต้องการ หมายถึง ความประสงค์ที่กลุ่มตัวอย่างแสดงออก ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้เน้นถึงความประสงค์ของกลุ่มตัวอย่างคาดการณ์ไว้ว่าการเลือกศึกษาวิชาชีพที่ตนเองชอบและถนัด

วิชาชีพ หมายถึง วิชาที่มีเนื้อหาให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่สามารถทำให้ผู้เรียนนำไปประกอบอาชีพเพื่อให้มีรายได้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทราบความต้องการที่จะเรียนวิชาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่แตง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
2. ทราบความต้องการของผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแม่แตง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved